

Univerza v Mariboru

Fakulteta za logistiko

Raziskava učinkovitosti predavanj Zavoda VOZIM »Še vedno vozim – vendar ne hodim« in njen vpliv na varno vedenje voznikov

zaključno poročilo raziskovalnega projekta

Vodja projekta:

Izr. dr. Darja Topolšek, Fakulteta za logistiko, UM

Celje, januar 2019

Univerza v Mariboru

Fakulteta za logistiko

Vodja projekta, glavni koordinator:

Izr. prof. dr. Darja Topolšek, Fakulteta za logistiko, Univerza v Mariboru

Raziskava učinkovitosti predavanj Zavoda VOZIM »Še vedno vozim – vendar ne hodim« in njen vpliv na varno vedenje voznikov

Založila Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru, Celje

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.

Kazalo vsebine

UVOD	2
2 MATERIALI IN METODE	4
3 REZULTATI RAZISKOVANJA	6
3.1 VARNO VEDENJE VOZNIKOV Z VIDIKA DBQ VPRAŠALNIKA	6
3.2 ZAZNANI MOTEČI DEJAVNIKI MED VOŽNJO	9
3.3 ZAVEDANJE O NEVARNOSTI V PROMETU	10
3.4 MNENJE O POZITIVNIH POSLEDICAH PREDAVANJ NA ANKETIRANCE	12
4 PRIMERJAVA REZULTATOV ANKETE IZ LETA 2018 Z LETOM 2017	14
SEZNAM LITERATURE IN VIROV	15
PRILOGA: ANKETA	16

Kazalo slik

SLIKA 1: SREDNJE VREDNOSTI VARNEGA VEDENJA VOZNIKOV – LOČENA ZA TISTE, KI SO IN TISTE, KI NISO POSLUŠALI PREDAVANJA	8
SLIKA 2: SREDNJE VREDNOSTI ZAZNANIH MOTEČIH DEJAVNIKOV MED VOŽNJO – LOČENO ZA TISTE, KI SO IN TISTE, KI NISO POSLUŠALI PREDAVANJA	10
SLIKA 3: SREDNJE VREDNOSTI TRDITVE O LASTNEM ZAVEDNEM RAVNANJU V PROMETU – LOČENO ZA TISTE, KI SO IN TISTE, KI NISO POSLUŠALI PREDAVANJA	12
SLIKA 4: SREDNJE VREDNOSTI TRDITEV PODANIH S STRANI ANKETIRANCEV, KI SO POSLUŠALI PREDAVANJE	13

Kazalo tabel

TABELA 1: VARNO VEDENJE VOZNIKOV (DBQ)	7
TABELA 2: ZAZNANI MOTEČI DEJAVNIKI MED VOŽNJO	9
TABELA 3: TRDITVE O LASTNEM ZAVEDNEM RAVNANJU V PROMETU	11

Uvod

Prometne nesreče predstavljajo pomemben socialni problem, saj je bilo v letu 2016 na cestah Evropske unije ubitih 25.500 ljudi, pri čemer jih je bilo več kot 135.000 ranjenih (European Commission, 2017). Celotno škodo v prometnih nesrečah je zelo težko oceniti, saj ne vključuje le stroškov zdravljenja in materialne škode, temveč tudi posredne škode v obliki: zmanjšanja zaposlitvenih možnosti, izgube delovne sposobnosti, nezmožnosti opravljanja vsakodnevnih dejavnosti, neposredni stroški reprodukcije medicinske ali poklicne rehabilitacije, posredni stroški policijskega dela, sodni postopki, zavarovalnice itd. Glede na državo članico se ocenjuje, da te izgube znašajo od 1% do 3% bruto domačega proizvoda (World Health Organization, 2017).

Javna agencija republike Slovenije za varnost prometa vsako leto poda dokument z naslovom »Analiza in pregled stanja varnosti v cestnem prometu«, v katerem za leto 2018 ugotavlja, da je bilo leto 2018 » z vidika števila umrlih in poškodovanih udeležencev v prometnih nesreč najuspešnejše v zadnjih letih. Skupaj je v preteklem letu umrlo 91 udeležencev cestnega prometa, kar je v primerjavi z letom poprej 12,5 % manj. Število umrlih je bilo tako v letu 2018 najnižje od kadar beležimo uradno statistiko prometnih nesreč (od leta 1954 dalje). Število hudo telesno poškodovanih se je v primerjavi z letom poprej zmanjšalo za 5,4 % - skupaj je bilo hudo telesno poškodovanih 805 udeležencev, kar je najmanj v zadnjih 5 letih. Prav tako beležimo zmanjšanje pri lažje telesno poškodovanih, saj se jih je v preteklem letu poškodovalo 6.808 oz. 3,4 % manj kot v letu pred tem.« (Javna agencija republike Slovenije za varnost prometa, 2018). v poročilu je prav tako navedeno da » v letu 2018 beležimo povečano število umrlih voznikov osebnih avtomobilov ter število umrlih pešcev. Do konca leta 2018 je umrlo 32 voznikov osebnih avtomobilov (v 2017 30 umrlih) oz. 7 % več kot v letu pred tem ter 13 umrlih pešcev (v 2017 10 umrlih) oz. 30 % več kot v letu pred tem. Spodbudnejši statistični podatki so pri ostalih udeležencih, predvsem pri voznikih enoslednih motornih vozil, potnikih in kolesarjih. V letu 2018 je umrlo 18 voznikov enoslednih motornih vozil (29 umrlih v 2017) oz. 38 % manj kot v letu 2017. Med 18 umrlimi jih je bilo 16 voznikov motornih koles, 2 pa sta bila voznika mopeda. Zmanjšanje za 35 % pa bežimo pri umrlih

potnikih – v lanskem letu jih je umrlo 13 (v letu pred tem pa 20), od tega 11 v osebnem avtomobilu. Število umrlih kolesarjev se je zmanjšalo za 27 % - 8 umrlih kolesarjev v letu 2018 (11 umrlih v letu 2017), kar je najmanjše število v zadnjih 25 letih.«.

Zaradi tega je varnost v cestnem prometu ena od ključnih usmeritev Evropske komisije, ki vsakih deset let sprejema nov evropski akcijski program za varnost v cestnem prometu. Glavna naloga tega programa je zmanjšati število smrtnih žrtev na cestah EU. Celotna varnost v cestnem prometu je odvisna od interakcije treh glavnih elementov: voznika, ceste (oziroma okolja) in vozila, in neuspeh celotnega prometnega sistema (interakcija med tremi elementi) lahko vodi do prometne nesreče. Človeška napaka je bila dolgo časa najpogosteje obravnavana kot glavni in bolj ali manj usodni vzrok za cestne prometne nesreče, saj so ljudje po svoji naravi predmet napak. Sodobne strategije za varnost v cestnem prometu jasno razlikujejo dejavnike, ki resnično povzročajo nesreče, ne glede na to, ali so človeški, okoljski ali izhajajoči iz vozila.

Usposabljanje in izobraževanje sta eden od stebrov strategij za varnost v cestnem prometu in kot takšna predstavljata rešitve za povečanje varnosti v cestnem prometu. V skoraj vsaki državi na svetu je izobraževanje o varnosti v cestnem prometu deloma del formalnega izobraževalnega sistema. Je tudi sestavni del pobud, programov in dejavnosti zunaj formalnega izobraževanja. Čeprav obstaja veliko izobraževalnih programov za varnost v cestnem prometu, je število tistih, ki jim sledi podrobno vrednotenje, precej omejeno (Dragutinovic & Twisk, 2006). Različne in/ali slabe metode vrednotenja so lahko razlog, zakaj več študij ni uspelo dokazati pozitivnih rezultatov teh programov.

Zaradi omenjenih dejstev je potrebno vložiti veliko truda na področju izboljšanja prometne varnosti in varnejšega vedenja udeležencev cestnega prometa. Zaradi tega pričujoča raziskava in poročilo ugotavlja vpliv predavanj Zavoda VOZIM »Še vedno vozim – vendar ne hodim« na varno vedenje voznikov.

2 Materiali in metode

Ta raziskava uporablja raziskovalni model, s katerim preučuje razlike med prometno-varnostnim vedenjem voznikov, ki so bili deležni predavanja Zavoda VOZIM »Še vedno vozim – vendar ne hodim« in tistimi, ki tega predavanja niso poslušali.

Da bi ugotovili odnos med različnimi vedenji posameznikov, v odvisnosti od tega ali so poslušali predavanje Zavoda VOZIM, je bila izvedena anonimna anketa med slovenskimi vozniki osebnih vozil. Anketirani so izpolnili vprašalnik, ki je skupno zajemal 15 vprašanj. Del vprašanj je tudi prevod svetovno priznanega vprašalnika, s pomočjo katerega se lahko določa kako varno v cestnem prometu se vede posameznik. Gre za Driver Behaviour Questionnaire (DBQ), ki v tem primeru zajema 27 trditev.

Ko smo sestavljali vprašalnik, smo najprej definirali mnenja in dejstva, ki so pomembna za nas. Za konkretno raziskavo smo se odločili za delno strukturirani vprašalnik, katerega večinoma predstavljajo vprašanja zaprtega tipa, po obsegu pa jim sledijo vprašanja odprtega tipa, kjer anketiranci odgovarjajo opisno.

Vprašalnik je zajemal skupno petnajst vprašanj, vsebina vprašanj pa je razvidna iz rezultatov raziskave.

Gre za spletno izvedbo vprašalnika, ki je bil posredovan slušateljem predavanj Zavoda Vozim in ostalim posameznikom. Prav tako se je vprašalnik promoviral preko družabnih omrežij.

Podatki so se zbirali od 01.10.2018 do 30.11.2018. V tem časovnem okviru smo prejeli 316 v celoti (pomembni podatki) izpolnjenih vprašalnikov (75,63 % žensk in 24,36 % moških), ki so bili vključeni v raziskavo. Od tega je 208 anketirancev v preteklosti poslušalo predavanje s področja prometne varnosti gibanja »Še vedno vozim-vendar ne hodim«, 82 jih ni, 26 pa se jih ne spomni, da bi to predavanje poslušali. TE, ki se ne

spomnijo ali so predavanja poslušali ali ne nismo vključili v analize, ki so direktno povezane z vplivom predavanj na posameznikovo vedenje v prometu.

3 Rezultati raziskovanja

Analiza rezultatov raziskovanja temelji na vprašalnikih, ki smo jih posredovali izbranim posameznikom. Tako smo v analizo vključili 316 anketnih vprašalnikov, ki so bili pravilno izpolnjeni.

Rezultate raziskovanja bomo podali v več med sabo prepletajočih delih.

3.1 Varno vedenje voznikov z vidika DBQ vprašalnika

Prvo vprašanje je bilo izključujoče, kar pomeni, da smo posameznike najprej povprašali, ali sploh imajo vozniški izpit B kategorije in ali vozijo avtomobil. Vsi so na to vprašanje odgovorili pritrdilno in so tako sodelovali v izpolnjevanju nadaljnjih vprašanj.

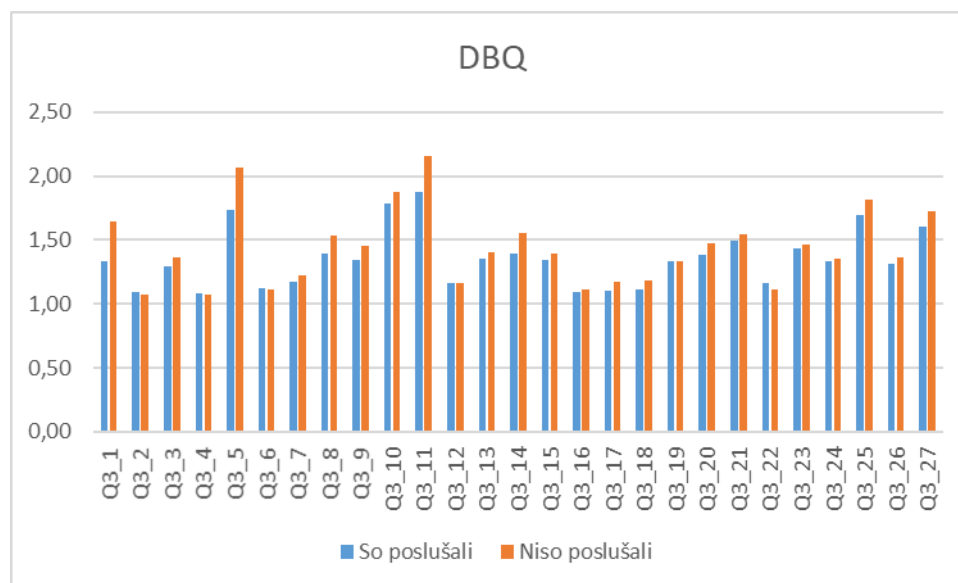
Vprašanje z oznako Q3 se je nanašalo na trditve, izhajajoče iz svetovno priznanega vprašalnika »Driver Behaviour Questionnaire (DBQ)«. DBQ je zelo priljubljen vprašalnik in se uporablja kot psihometrični instrument in napovedovalec prometnih nesreč. V DBQ je bilo prvotno vključenih 50 elementov, v raziskavi pa smo uporabili različico s 27 trditvami (Lawton, Parker, Stradling & Manstead, 1997), ki se najpogosteje uporablja v zadnjih letih. Anketiranci so morali navesti, kako pogosto so sami storili posamezno kršitev ali napako pri vožnji avtomobila in sicer na 5-stopenjski Likertovi lestvici od »Nikoli« (1) do »Vedno« (5).

Tabela 1: Varno vedenje voznikov (DBQ)

Oznaka vprašanja	Aktivnost
Q3_1	Uporabite zvočno hupo za kazanje svojega vznemirjenja zaradi drugih uporabnikov ceste
Q3_2	Postanete jezni zaradi drugega voznika ter ga zasledujete z namenom, da mu grozite ali pokažete svoje nezadovoljstvo
Q3_3	Postanete jezni na določeno vrsto voznika in pokažete svoje sovraštvo ali jezo s katerimi koli sredstvi ali dejanji
Q3_4	Zapeljete tako daleč ven iz križišča, da mora voznik, ki ima sicer prednost, ustaviti in vas spustiti naprej
Q3_5	Ne upoštevate omejitev hitrosti na cestah v stanovanjskem naselju
Q3_6	Ostanete na avtocestnem pasu do zadnjega trenutka, kljub temu, da veste, da je pas v nadaljevanju zaprt, in potem izsiljujete za vključitev na drug pas
Q3_7	Prehitevate počasne voznike po desnem pasu
Q3_8	Hitro speljete na semaforju z namenom, da prehitite voznika poleg sebe
Q3_9	Vozite tako blizu vozila pred vami, da bi se težko varno ustavili v nujnem primeru
Q3_10	Prečkate križišče vedoč, da se je luč na semaforju že spremenila v rumeno ali rdečo
Q3_11	Ne upoštevate omejitev hitrosti na avtocesti
Q3_12	Pri čakanju na zavijanje na glavno cesto ste toliko pozorni na glavni tok prometa, da se skoraj zaletite v avto pred vami
Q3_13	Pri zavijanju na stranske ulice z glavne ceste ne opazite pešcev, ki prečkajo vozišče
Q3_14	Ne preverite svojega vzratnega ogledala, preden se vključite v promet, pri menjavi pasu, itd.
Q3_15	Prehitro zavirate na spolzki cesti ali usmerite vozilo v napačno smer pri pojavu drsenja
Q3_16	Pri zavijanju desno skoraj zadenete kolesarja, ki se je pripeljal po vaši notranji strani zavoja
Q3_17	Zgrešite znake, ki vam odvzemajo prednost, in se za las izognete trčenju s prometom na prednosti smeri
Q3_18	Poskusite prehiteti nekoga, za katerega niste opazili, da bo zavijal levo
Q3_19	Podcenjujete hitrost nasproti prihajajočega vozila pri prehitevanju
Q3_20	Pri vzratni vožnji zadenete nekaj, česar prej niste videli
Q3_21	Nameravate voziti do cilja A, vendar se med vožnjo zaveste, da ste na poti do cilja B
Q3_22	V križišče ali krožišče se vključujete ali se približujete po napačnem pasu
Q3_23	Vklopite eno stvar, kot so žarometi, ko ste mislil vklopiti nekaj drugega, kot na primer smerokaz
Q3_24	Poskusite speljati na semaforju v tretji prestavi
Q3_25	Pozabite, kje ste pustili vozilo na parkirišču
Q3_26	Narobe interpretirate znake in zapustite krožišče na napačnem izvozu
Q3_27	Zavedate se, da nimate jasnega spomina na cesto, ki ste jo pravkar prevozili

Slika 1 prikazuje srednje vrednosti varnega vedenja voznikov – ločena za tiste, ki SO in tiste, ki NISO poslušali predavanja.

Slika 1: Srednje vrednosti varnega vedenja voznikov – ločena za tiste, ki SO in tiste, ki NISO poslušali predavanja

Vir: Osebni vir

Anketiranci so torej morali navesti, kako pogosto so sami storili posamezno kršitev ali napako pri vožnji avtomobila in sicer na 5-stopenjski Likertovi lestvici od »Nikoli« (1) do »Vedno« (5). V kolikor so torej srednje vrednosti bližje »1« to pomeni, da gre za bolj »varne voznike«, v kolikor je vrednost višja in gre proti »5« pa to pomeni, da vozniki so vozniki »nevarni vozniki«. Iz analize odgovorov pri vsaki trditvi lahko ugotovimo, da se posamezniki, ki NISO poslušali omenjenih predavanj, najmanj varno vedejo, ko gre za »Ne upoštevate omejitev hitrosti na avtocesti«, kar pomeni, da velikokrat prekoračijo omejitev hitrosti. Za isto skupino, NISO poslušali predavanj, izstopa tudi trditev »Ne upoštevate omejitev hitrosti na cestah v stanovanjskem naselju«. Iz omenjenih pregledov se lahko zaključi, da se skupina anketiranih, ki NISO poslušali predavanja, najmanj varno vede na področju hitrosti vožnje, ki jo najpogosteje prekoračijo. Po drugi strani pa so posamezniki, ki SO poslušali predavanje, ocenili, da se najmanj varno vedejo, za ista področja. V splošnem pa je mogoče ugotoviti, da so vozniki, ki SO poslušali predavanja večinoma varnejši vozniki, kot tisti, ki predavanj NISO poslušali.

3.2 Zaznani moteči dejavniki med vožnjo

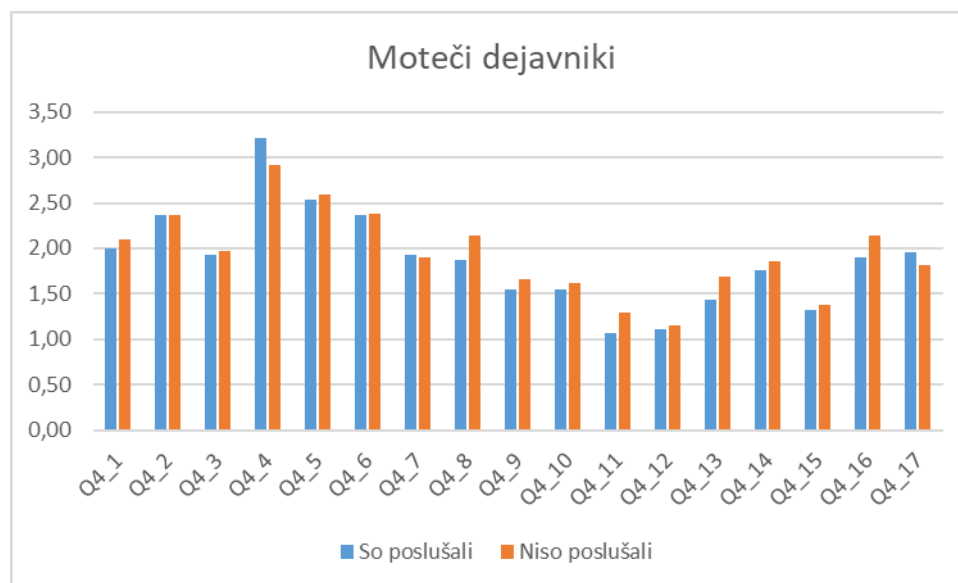
Vprašanje Q4 anketnega vprašalnika o varnem vedenju voznikov se je nanašalo na ocenjevanje motečih dejavnikov, ki so jih anketiranci »zaznali« med vožnjo. Na vprašanje: »Na lestvici od 1 (ta dejavniki ni nikoli prisoten) do 5 (ta dejavnik je vedno prisoten) ocenite vrste motečih dejavnikov, ki ste jih »zaznali« pri sebi med vašo vožnjo«. Ta del vprašalnika je zajemal 17 trditev, ki so prikazane v sledeči tabeli (Tabela 2).

Tabela 2: Zaznani moteči dejavniki med vožnjo

Oznaka vprašanja	»Zaznani« moteči dejavniki med vožnjo
Q4_1	Pomanjkanje koncentracije
Q4_2	Pozornost na osebo, objekt ali dogodek zunaj avtomobila
Q4_3	Utrujenost
Q4_4	Pogovor s sopotniki
Q4_5	Nastavitve na radiu
Q4_6	Nastavitve klimatske naprave
Q4_7	Nastavitve drugih naprav v vozilu
Q4_8	Seganje po predmetih v vozilu
Q4_9	Pitje
Q4_10	Prehranjevanje
Q4_11	Kajenje
Q4_12	Osebno urejanje (oblačil, ličil,...)
Q4_13	Klasična (ročna) uporaba mobilnega telefona
Q4_14	Prostoročna uporaba mobilnega telefona
Q4_15	Pisanje SMS-ov
Q4_16	Ste se izgubili in iščete usmeritve, pot (preko GPS, zemljevidov,...)
Q4_17	Opazovanje drugih znakov (neprometnih) in reklam

Sledeča slika (Slika 2) prikazuje ocene posameznih motečih dejavnikov, ki so jih anketiranci »zaznali« pri sebi med vožnjo avtomobila.

Slika 2: Srednje vrednosti Zaznanih motečih dejavnikov med vožnjo – ločeno za tiste, ki SO in tiste, ki NISO poslušali predavanja

Vir: Osebni vir

Iz analize odgovorov pri vsakem motečem dejavniku, ki so ga anketiranci zaznali med vožnjo, ugotavljamo, da voznike, neodvisno od tega ali so anketiranci poslušali omenjena predavanja ali ne, med vožnjo najbolj motita »Pogovor s sopotniki« in »Nastavitve na radiu«. Najmanj moteča dejavnika med vožnjo pa sta »Kajenje« in »Osebno urejanje (oblačil, ličil,...)«, kar lahko opredelimo tudi iz vidika, da tega med vožnjo vsi anketiranci ne delajo.

Rezultati potrjujejo domnevo, da voznike, ki so poslušali omenjeno predavanje, manj motijo neki moteči dejavniki. Ta rezultat lahko razjasnimo tudi tako, da se anketiranci, ki SO poslušali predavanja, med vožnjo bolj posvetijo »prometnemu« okolju in jih okoliški moteči dejavniki niti ne pritegnejo.

3.3 Zavedanje o nevarnosti v prometu

Vprašanje Q5 anketnega vprašalnika o varnem vedenju voznikov je zajemalo trditve (Tabela 3), katere na nek način ugotavljajo kaj o sebi (kot vozniku osebnega vozila) in o varnem vedenju v prometu menijo anketiranci. To vprašanje se od predhodno

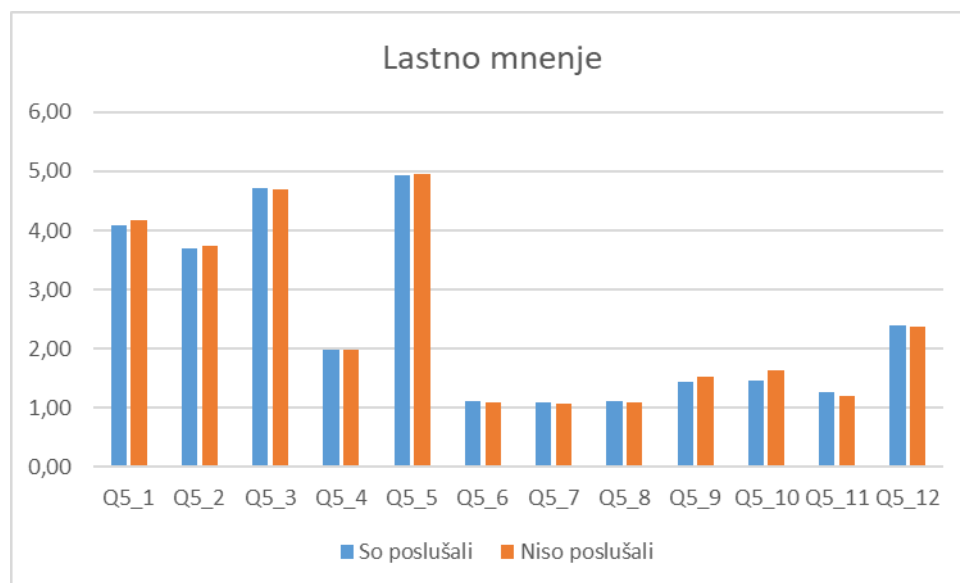
obravnavega vprašanja, ki se nanaša na DBQ, razlikuje v tem, da tukaj direktno sprašujemo posameznika o njegovem zavednem ravnanju v prometu, DBQ vprašalnik pa njegovo obnašanje ugotavlja posredno. Ta del vprašalnika je zajemal 12 trditvev, kot odgovor na vprašanje »Spodnje trditve ocenite na lestvici od 1 (ne drži) do 5 (popolnoma drži)«.

Tabela 3: Trditve o lastnem zavednem ravnanju v prometu

Oznaka vprašanja	Lastno mnenje anketiranca o njegovem o vedenju v cestnem prometu
Q5_1	Sem varen voznik.
Q5_2	Kritične situacije na cesti suvereno obvladam.
Q5_3	Zavedam se nevarnosti v prometu.
Q5_4	Zdi se mi, da se mi hujša prometna nesreča ne more zgoditi.
Q5_5	Pred vožnjo se vedno pripnem z varnostnim pasom.
Q5_6	Za volan sedem tudi, ko vem, da sem zaužil alkohol preko zakonsko dovoljene meje.
Q5_7	Za volan sedem tudi, kadar sem pod vplivom močnih zdravil ali drog.
Q5_8	Če se peljem samo na kratki razdalji, moja vožnja pod vplivom alkohola ali drog ne more imeti hujših posledic.
Q5_9	Tudi če med vožnjo uporabljam mobilni telefon ali pišem SMS, lahko še vedno dovolj sledim dogajanju na cesti.
Q5_10	Prehitra vožnja je dovoljena, če prometno okolje to dopušča.
Q5_11	V prometu več tvegam, da ustvarim dober vtis na kolege ali če tekmujem z drugimi udeleženci v prometu.
Q5_12	Če si dovolj spreten voznik, se lahko izogneš udeležbi v prometnih nesrečah.

Sledeča slika (Slika 3) prikazuje srednje vrednosti ocen lastnega mnenja anketiranca o njegovem o vedenju v cestnem prometu.

Slika 3: Srednje vrednosti trditve o lastnem zavednem ravnanju v prometu – ločeno za tiste, ki SO in tiste, ki NISO poslušali predavanja

Vir: Osebni vir

Iz analize odgovorov pri posamezni trditvi, ki se nanaša za zavedno mnenje posameznika o varnem vedenju v prometu, neodvisno od tega ali so poslušalci omenjena predavanja ali ne, ugotavljamo, da se skoraj vsi anketirani pred vožnjo vedno pripnejo z varnostnim pasom (Q5_5) in da se zavedajo nevarnosti v prometu (Q5_3). Kljub vsemu pa je nekaj takšnih voznikov, ki sedejo za volan tudi takrat, ko se zavedajo, da so zaužili preveč alkohola (Q5_7).

Rezultati prikazujejo majhne razlike med skupinami, ki SO in NISO poslušale predavanj. Seveda pa razlike obstajajo, kar pomeni, da se skupina anketiranih, ki se je udeležila predavanj Zavoda VOZIM »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, bolj zaveda nevarnosti v cestnem prometu.

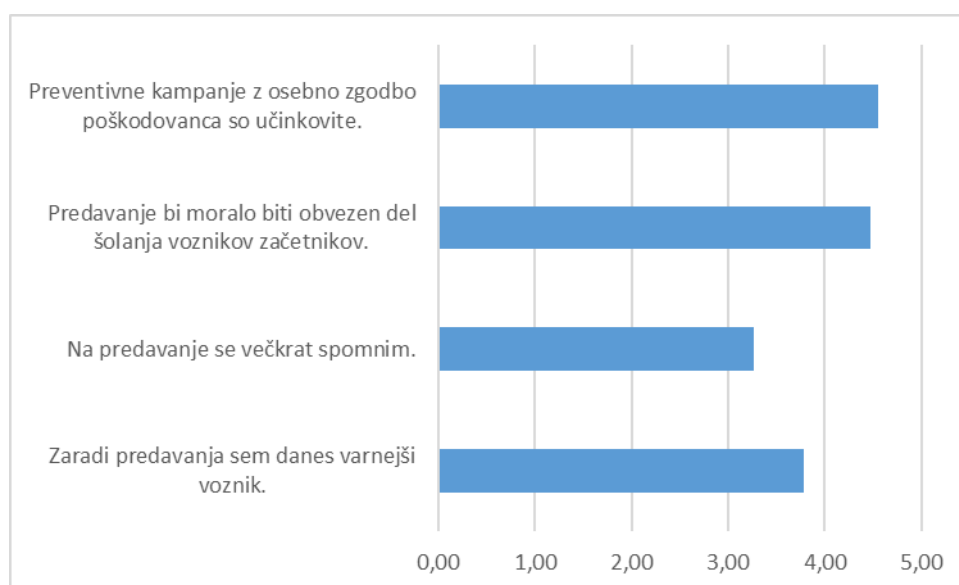
3.4 Mnenje o pozitivnih posledicah predavanj na anketirance

Vprašanje Q13 anketnega vprašalnika je pomemben del tega poročila, saj se nanaša na ugotavljanje mnenja tistih anketirancev, ki SO poslušali predavanje Zavoda VOZIM »Še vedno vozim – vendar ne hodim« in na vpliv predavanj na varno vedenje voznikov. To

vprašanje je zajemalo štiri trditve, katere so anketiranci ocenjevali na petstopenjski Likertovi lestvici (1 – sploh ne drži, 5- popolnoma drži) in sicer: Zaradi predavanja sem danes varnejši voznik (Q13_1), Na predavanje se večkrat spomnim (Q13_2), Predavanje bi moralo biti obvezen del šolanja voznikov začetnikov (Q13_3) in Preventivne kampanje z osebno zgodbo poškodovanca so učinkovite (Q13_4).

V okviru tega vprašanja smo izvedli le osnovno analizo, katere rezultate podajamo v sledečem grafu (Slika 4).

Slika 4: Srednje vrednosti trditev podanih s strani anketirancev, ki SO poslušali predavanje

Vir: Osebni vir

Iz zgornjega grafa (Slika 4) je moč razbrati, da so anketiranci, ki SO poslušali predavanj Zavoda VOZIM »Še vedno vozim – vendar ne hodim«, zadovoljni in ugotavljajo, da so tovrstne kompanije učinkovite, ter predlagajo da bi tovrstna predavanja morala biti obvezen del šolanja voznikov začetnikov. Slušatelji se najbolj strinjajo s trditvijo »Preventivne kampanje z osebno zgodbo poškodovanca so učinkovite.« in s trditvijo »Predavanje bi moralo biti obvezen del šolanja voznikov začetnikov.«. Vse trditve oz. strinjanje z njimi pa presegajo srednjo vrednost.

4 Primerjava rezultatov ankete iz leta 2018 z letom 2017

Sami rezultati ankete iz leta 2018 v splošnem sovpadajo z rezultati ankete izvedeni leta 2017. Zaradi tega je moč zaključiti, da se različne generacije enako varno vedejo (v odvisnosti od tega sli SO ali NISO poslušali predavanj). Večjih odstopanj med odgovori ni moč zaslediti. Zaradi tega lahko zaključimo, da je učinek predavanj vsakoletno pozitiven in da pozitivno vpliva na varno vedenje voznikov.

Seznam literature in virov

- Dragutinovic, N., & Twisk, D. (2006). *The Effectiveness of Road Safety Education*. Netherlands: Institute for Road Safety Research.
- European Commission. (2017). *Road Safety Statistics*. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-17-675_en.htm.
- Javna agencija republike Slovenije za varnost prometa. (2018). *Analiza in pregled stanja varnosti v cestnem prometu za leto 2018*. Ljubljana.
- World Health Organization. (2017). *Road Traffic Injuries*. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs358/en/>.

PRILOGA: Anketa

Vprašalnik za ugotavljanje prometne varnosti udeležencev cestnega prometa je osnova raziskave, ki bo pripomogla k večji varnosti na cestah. Vprašalnik izhaja iz sodelovanja Fakultete za logistiko in Gibanja "Še vedno vozim - vendar ne hodim" Zavod VOZIM. Prosimo, da odgovorite na vsa vprašanja. Za vaše sodelovanje se vem že vnaprej zahvaljujemo.

Ali imate vozniški izpit B kategorije (za osebna vozila) in vozite avtomobil?

1. Da
2. Imam vozniški izpit, vendar ne vozim
3. Ne

Na lestvici od 1 do 5 ocenite, kako pogosto, ko vozite AVTOMOBIL...

	1 - nikoli	2	3	4	5 - vedno
Uporabite zvočno hupo za kazanje svojega vznemirjenja zaradi drugih uporabnikov ceste	☐	☐	☐	☐	☐
Postanete jezni zaradi drugega voznika ter ga zasledujete z namenom, da mu grozite ali pokažete svoje nezadovoljstvo	☐	☐	☐	☐	☐
Postanete jezni na določeno vrsto voznika in pokažete svoje sovražstvo ali jezo s katerimi koli sredstvi ali dejanji	☐	☐	☐	☐	☐
Zapeljete tako daleč ven iz križišča, da mora voznik, ki ima sicer prednost, ustaviti in vas spustiti naprej	☐	☐	☐	☐	☐
Ne upoštevate omejitev hitrosti na cestah v stanovanjskem naselju	☐	☐	☐	☐	☐
Ostanete na avtocestnem pasu do zadnjega trenutka, kljub temu, da veste, da je pas v nadaljevanju zaprt, in potem izsiljujete za vključitev na drug pas	☐	☐	☐	☐	☐
Prehitevate počasne voznike po desnem pasu	☐	☐	☐	☐	☐
Hitro speljete na semaforju z namenom, da prehitite voznika poleg sebe	☐	☐	☐	☐	☐
Vozite tako blizu vozila pred vami, da bi se težko varno ustavili v nujnem primeru	☐	☐	☐	☐	☐
Prečkate križišče vedoč, da se je luč na semaforju že spremenila v rumeno ali rdečo	☐	☐	☐	☐	☐
Ne upoštevate omejitev hitrosti na avtocesti	☐	☐	☐	☐	☐
Pri čakanju na zavijanje na glavno cesto ste toliko pozorni na glavni tok prometa, da se skoraj zaletite v avto pred vami	☐	☐	☐	☐	☐
Pri zavijanju na stranske ulice z glavne ceste ne opazite pešcev, ki prečkajo vozišče	☐	☐	☐	☐	☐
Ne preverite svojega vzratnega ogledala, preden se vključite v promet, pri menjavi pasu, itd.	☐	☐	☐	☐	☐
Prehitro zavirate na spolzki cesti ali usmerite vozilo v napačno smer pri pojavu drsenja	☐	☐	☐	☐	☐
Pri zavijanju desno skoraj zadenete kolesarja, ki se je pripeljal po vaši notranji strani zavoja	☐	☐	☐	☐	☐

Zgrešite znake, ki vam odvzemajo prednost, in se za las izognete trčenju s prometom na prednosti smeri	☐	☐	☐	☐	☐
Poskusite prehiteti nekoga, za katerega niste opazili, da bo zavijal levo	☐	☐	☐	☐	☐
Podcenjujete hitrost nasproti prihajajočega vozila pri prehitevanju	☐	☐	☐	☐	☐
Pri vzvratni vožnji zadenete nekaj, česar prej niste videli	☐	☐	☐	☐	☐
Nameravate voziti do cilja A, vendar se med vožnjo zaveste, da ste na poti do cilja B	☐	☐	☐	☐	☐
V križišče ali krožišče se vključujete ali se približujete po napačnem pasu	☐	☐	☐	☐	☐
Vklopite eno stvar, kot so žarometi, ko ste mislil vklopiti nekaj drugega, kot na primer smerokaz	☐	☐	☐	☐	☐
Poskusite speljati na semaforju v tretji prestavi	☐	☐	☐	☐	☐
Pozabite, kje ste pustili vozilo na parkirišču	☐	☐	☐	☐	☐
Narobe interpretirate znake in zapustite krožišče na napačnem izvozu	☐	☐	☐	☐	☐
Zavedate se, da nimate jasnega spomina na cesto, ki ste jo pravkar prevozili	☐	☐	☐	☐	☐

Na lestvici od 1 do 5 ocenite vrste motečih dejavnikov, ki ste jih »zaznali« pri sebi med vašo vožnjo

	1 - ta dejavnik ni nikoli prisoten	2	3	4	5 - ta dejavnik je vedno prisoten
Pomanjkanje koncentracije	☐	☐	☐	☐	☐
Pozornost na osebo, objekt ali dogodek zunaj avtomobila	☐	☐	☐	☐	☐
Utrujenost	☐	☐	☐	☐	☐
Pogovor s sopotniki	☐	☐	☐	☐	☐
Nastavitve na radiu	☐	☐	☐	☐	☐
Nastavitve klimatske naprave	☐	☐	☐	☐	☐
Nastavitve drugih naprav v vozilu	☐	☐	☐	☐	☐
Seganje po predmetih v vozilu	☐	☐	☐	☐	☐
Pitje	☐	☐	☐	☐	☐
Prehranjevanje	☐	☐	☐	☐	☐
Kajenje	☐	☐	☐	☐	☐
Osebnostno urejanje (oblačil, ličil,...)	☐	☐	☐	☐	☐

Klasična (ročna) uporaba mobilnega telefona	☐	☐	☐	☐	☐
Prostoročna uporaba mobilnega telefona	☐	☐	☐	☐	☐
Pisanje SMS-ov	☐	☐	☐	☐	☐
Ste se izgubili in iščete usmeritve, pot (preko GPS, zemljevidov,...)	☐	☐	☐	☐	☐
Opazovanje drugih znakov (neprometnih) in reklam	☐	☐	☐	☐	☐

Spodnje trditve ocenite na lestvici od 1 do 5

	1 - ne drži	2	3	4	5 - popolnoma drži
Sem varen voznik.	☐	☐	☐	☐	☐
Kritične situacije na cesti suvereno obvladam.	☐	☐	☐	☐	☐
Zavedam se nevarnosti v prometu.	☐	☐	☐	☐	☐
Zdi se mi, da se mi hujša prometna nesreča ne more zgoditi.	☐	☐	☐	☐	☐
Pred vožnjo se vedno priprnem z varnostnim pasom.	☐	☐	☐	☐	☐
Za volan sedem tudi, ko vem, da sem zaužil alkohol preko zakonsko dovoljene meje.	☐	☐	☐	☐	☐
Za volan sedem tudi, kadar sem pod vplivom močnih zdravil ali drog.	☐	☐	☐	☐	☐
Če se peljem samo na kratki razdalji, moja vožnja pod vplivom alkohola ali drog ne more imeti hujših posledic.	☐	☐	☐	☐	☐
Tudi če med vožnjo uporabljam mobilni telefon ali pišem SMS, lahko še vedno dovolj sledim dogajanju na cesti.	☐	☐	☐	☐	☐
Prehitra vožnja je dovoljena, če prometno okolje to dopušča.	☐	☐	☐	☐	☐
V prometu več tvegam, da ustvarim dober vtis na kolege ali če tekmujem z drugimi udeleženci v prometu.	☐	☐	☐	☐	☐
Če si dovolj spreten voznik, se lahko izogneš udeležbi v prometnih nesrečah.	☐	☐	☐	☐	☐

Kako dolgo že imate vozniško dovoljenje za avtomobil?

1. manj kot 1 leto
2. 1 do 2 leti
3. 2 do 5 let
4. 6 do 10 let
5. več kot 10 let

Koliko kilometrov povprečno prevozite z avtomobilom letno (vpišite število kilometrov)?

Kako pogosto se v povprečju vozite z avtomobilom?

1. vsakodnevno
2. nekajkrat tedensko
3. nekajkrat mesečno
4. enkrat mesečno
5. nekajkrat letno

Kolikokrat ste kot voznik avtomobila povzročili prometno nesrečo (vpišite številko)?

Kakšne so bile posledice najhujše prometne nesreče, ki ste jo povzročili?

1. samo materialna škoda, brez poškodb
2. sledi poškodb
3. lažja telesna poškodba
4. huda telesna poškodba ali smrt
5. ni bilo posledic
6. nisem še povzročil prometne nesreče

Ali ste v preteklosti poslušali predavanje s področja prometne varnosti gibanja »Še vedno vozim vendar ne hodim«?

1. da
2. ne
3. ne spomnim se

Kdaj ste poslušali to predavanje gibanja "Še vedno vozim - vendar ne hodim"? (vpišite letnico)

Spodnje trditve ocenite na lestvici od 1 do 5.

	1 - sploh ne drži	2	3	4	5 - popolnoma drži
Zaradi predavanja sem danes varnejši voznik.	☐	☐	☐	☐	☐
Na predavanje se večkrat spomnim.	☐	☐	☐	☐	☐
Predavanje bi moralo biti obvezen del šolanja voznikov začetnikov.	☐	☐	☐	☐	☐
Preventivne kampanje z osebno zgodbo poškodovanca so učinkovite.	☐	☐	☐	☐	☐

Spol

1. Moški
2. Ženski

Starostna skupina, v katero sodite?

1. pod 20 let
2. od 20 do 29 let
3. od 30 do 39 let
4. od 40 do 49 let
5. od 50 do 59 let
6. nad 59 let

Napišite vaš e-mail naslov (Ta del potrebujemo zato, da primerjamo vaše odgovore z anketo, ki ste jo (če ste jo) izpolnjevali po predavanju "Še vedno vozim - vendar ne hodim". Vaši osebni podatki bodo uporabljeni izključno za avtomatizirano analizo anketnih vprašalnikov in ne bodo nikakor posredovani drugim osebam ali javnosti ali uporabljeni v promocijske ali kakršne koli druge namene).

Strinjam se s Splošnimi pogoji in pravili nagradne igre objavljenimi na spletni strani Zavoda VOZIM (www.vozim.si).

1. SE STRINJAM
2. SE NE STRINJAM